

téri méntelep, folyammérnökség, a honvéd önkéntes iskola, a tüdőbeteg gondozó intézet és a Herkules téglagyár.

Az épülő Nagykanizsa.

Óriási építkezési kedv kapott lábra ez ideá Nagykanizsán. Se szeri, se száma az új épületeknek, melyek közül csak a nagyobbakat említi: Első sorban is az új szállodaépület. A Csengery-uti Blau-féle telep is eltűnt s szebbnél szebb házak diszítik annak helyét. Itt épült öv. Fischel Fülöp németelethes háza, tőle jobbra és balra Weisz Mór, Weisz Hugó, Imre József és Weisz Jakab házai épültek. Háztulajdonosokká lettek Deák Péter rendőrfőkapitány és Vécsey Zsigmond polgármester is. Szép épületeket emeltek még dr. Rothschild Jakab, Kozáryné Samuella Olga, a szabadkőműves páholy s kedvező benyomást kelt az Uránia mozgófényképszínház is.

Uj emberek.

Az intézményekkel, eseményekkel együtt változtak az emberek is. Sokan elmentek, akiket szerettünk s sokan jöttek, akiket már megszerettünk. Így a kereskedelmi miniszter a nagykanizsai postahivatal vezetését Róth Miksára bízta, a nagykanizsai közönség osztatlan öröme. Az eltávozott Jureczky Iván helyett hegyeshalmi Fischer Imre vette át a kir. ügyesség vezetését. Az elhunyt Dienes Sándor szolgabíró hivatalát Györmörey István t. b. szolgabíró vette át s Oszterhuber László helyett dr. Kürthy István kir. táblabírói címmel lett a nagykanizsai járásbíróság vezetője. Hozzánk helyezték, de eddig még nem érkezett meg Pancera István táblabírói címmel felruházott kir. törvényszéki bíró is.

Az esztendő halottai.

Ez esztendőben dus aratása volt nálunk a halálnak. Több vezető és mértéken felüli szimpatianak örvendő férfiú dőlt ki az élők sorából. Ezek között talán első sorban említhetjük Oszterhuber László táblabíró, a nagykanizsai járásbíróság vezetőjét, Dienes Sándor szolgabíró, és dr. Tripammer Rezső ügyvédet. Eltávoztak még az élők sorából Göttinger Kelemen p. és t. felügyelő, Szamek Lajos gabonakereskedő, Marton Ignác kereskedő, Hajgató Sándorné, Reichenfeld Sándor kereskedő, Sztattler József kereskedő, Schmiedt Frigyes nyug. tisztartó, Rosenfeld Alajos szikvizgyáros, Havas Samu, Veres Eszti és Joó István, Tausz György levélhordó, kit egy ártatlanul ért meggyanusítás vitt sirba, Dauscha Ottóné, öv. Darás Zsigmondné, dr. Darás László ügyvéd édesanyja, Schott Adolfné, Csóka Ferdinándné, Csóka Ferdinánd volt városi tanácsos neje, öv. Thomka Endréné és Löwenstein Endre, ki a napokban hunyt el élete virágában.

A nábob meg a fia.

Irta: Halls István.

Valami garabonciás féle rongyos ember lépett a kastély udvarába.

Belépnie nagyon könnyű volt, mert a kapu emberemlékezet óta éjjel-nappal nyitva állott. Hanem bent az udvarban alig tett néhány lépést, már elő rohantak a komondorok. Még pedig mind a négyen. Ezek beleegyezése nélkül semmiféle teremtet lélek nem mehet be a kastélyba.

A négy kutya tökéletesen tudta, mi a kötelessége s ezért minden fölösleges csaholást mellőzve, rendes eljárás szerint meg akarták állítani a továbbhaladásban a gyanus idegent. Ekkor azonban valami váratlan eset történt. Subri körülzsonglászta a rongyos alakot, nyiszorogni kezdett és egyszerre a nyakába dobta magát egy hatalmas lóditással.

— Nono! Csöndesebben legyünk, Subri! Nem érdemes örülni ilyen nagyon egy hitvány bujdosónak! — tréfálkozott a jövevény, de azért elárulta megindultságát hangjának remegése.

A másik három komondornak se kellett egyéb, mint meghallani azt a hangot. Mindehnik ugrálni kezdett. Még pedig nem olyan módon, amint szokás a tisztességes kutya társadalomban, hanem minden tekintélyről teljesen elfelejtkezve akkora erővel dobálták föl magukat a levegőbe, hogy akárhányszor keresztül estek az idegen fején. Persze jól megütötték magukat, amint visszapotyogtak a földre, de azért az ütődéseket kutyába se vették.

— Csöndesebben, csak csöndesebben! — szolt megint a rongyos ember. Hanem a komondorokon valami rendkívüli indulat uralkodott s a helyett, hogy engedelmeskedtek volna, valóságos öröm mámor tört ki az intő beszédre közöttük. Olyan sűreen lóditották föl magukat, hogy úgy hullottak a levegőből, mintha kutya-eső keletkezett volna. Közben pedig szűnnet nélkül szűkültek és üvöltöttek.

A rendkívüli zenebonára kijött a nyitott folyosóra Pali, az uraság huszája. Darabig bámészkodott a csodán, aztán kinyitott egy ajtót és bekialtott:

— Meltóságos ur! Nézzen csak ki az ablakon, ilyen sohasem látott. Megbolondultak a kutyák. Tisztára elment az eszük!

A szobában levő ur előtt értelmetlen volt a huszár beszéde. Keményen kiszolt:

— Ugy látszik, nem a kutyák esze bomlott meg, hanem a tied!

Hanem Pali erősködésére mégis kitekint. És a rendkívüli látványt őt is annyira megkapja, hogy sietve kimegy a nyitott folyosóra, mert a rejtelmes dolognak minél előbb nyitására akart akadni.

A hetven felé ballagó, friss lépésű alak alig van a folyosón pár pillanatig, mikor a garabonciás lerázta magáról a kutyákat, előbbre jön és az öreg urnak nyakába borul.

A büszke Kazi Péter éppen elakarja lökni a koldust, mikor az még jobban magához szorítja és halkán mondja:

— Megjöttem apám!

Az öreg Kazi önkénytelenül magához ölelte a madárijesztő vándort. De hamar el is tolja magától s mintha restellené gyöngeségét, azt feleli:

— Ne gyerekeskedjél Sándor!

Sándor pedig a megindultság miatt nem tudott mást mondani, mint újra ismételte:

— Apám, megjöttem!

Minden bizonynyal fölösleges volt még egyszer elmondani azt a két szót. Hisz a vak is láthatta, hogy megjött s Kazi Péter amugy is tudta, hogy a jövevénynek ő az apja. Csak hogy nagy katasztrófák tönkre teszik logikát.

Már pedig e találkozás 1849 októberben történt, két hónappal a világsíri feyverletét után.

Ambár az is megtörténhetett volna, hogy a jövevényben Kazi Péter nem ismeri föl a saját fiát, pedig az „apám” szó utbaigazította.

Mert a mindig csinos Sándor gyerek, aki különbben úgy huszonöt év körül ember volt, most inkább cigányok látzott, mint a dugzagdag Kazi Péter királyi kamarás fiának.

Arcát a szél meg a nap sötétre barnította, szeme nyugtalanul forgott, mintha üldözéstől félne. Borotvától elszakott szakállá egybefonódott bajszával. Haja koccos csomókban tapadt homlokára.

Kazi Péter, a kissé sovány de erőteljes, piros arcú, magas termetű öreg ur, sodorintott egyet a hegyesre pödrott bajuszán. Tulajdonképen nem a bajuszt akarta megkeményíteni, hanem saját magát, mert szégyenszemre elérzékenyedett. Hogy eltakarja megindultságát, csufolkodni kezdett. Azt mondta fiának:

— Rongyos vitézek! Ti akartátok tönkre tenni a szentszövetséget?

Hát az igaz, hogy találébb nevet nem lehetett volna mondani Sándorra, mint: „rongyos vitéz.”

Mert nem lehetett megismerni csupa lijk-luk dalmányán, hogy valamikor régen (pár hét előtt) buzavirág színű huszártiszti ruha volt. Az érdemes ruha darab a por meg a piszok alul csakugy ordított szabó kéz után. Foszladozott nadrágjához éppen hozzá illett az imitt amott megmaradt zsinórzat. Csizmája minden oldalon folytonosság hiányban szenvedett s a lábujjak egész kényelmesen ki-kandikáltak belőle.

Sándor vegignézett a ruháján, aztán felelt apjának. Humorba csapott át az elkésredése:

— Biz az én csatangolásomban hűségesen védelmező ruhám alaposan meg van tépázva! Csak hogy könnyű volt a szentszövetség katonáinak tisztán tartani a ruházataikat, mert gyakran kiporoltuk.

No, az eredmény mást mutat!

Ez a felelet Sándor szívébe nyilalt. Fölkiáltott:

— Apám! Elveszett a haza!

— Sőt inkább most válik majd erőssé, mert megszilárdul a törvény tisztelet! Mondja az apa, ki aulikus érzése miatt már a múlt évi márciusi zavargások óta visszavonult a közpályától. Bár országgyűlési követnek akarták megválasztani, de a büszke Kazi Péter nem fogadta el a jelöltséget, mert a nép általi választással nem tudott megbarátkozni. Nyíltan szidta a „szájhonfiakat” és a magyar hazára szomorú véget jövendőt.

Az öregnek ellentéte volt a fia. Ez se volt ugyan a szónoklás embere, de mindjárt el ment honvédnek, mihelyt verekedésre került a sor. Az apjával különben is haragban volt Sándor, és az apa ellenére harcolta végig a „forradalmat.” Véret hullatta a magyar önállóságért meg a jobbágy felszabadulásért. Kazi Péter pedig az elsőt az idő szerint lehetetlenségnek tartotta, a másodikat nemzeti öngyilkosságnak.

Sándor türelmetlenül felelte:

— Hagyjon-békét apám a törvény tiszteletnek. Nem lehet arról beszélni sem most, amikor ki fogják irtani a magyarságot!

— Micsoda éretlen beszéd ez? Mert elverték a rendbontókat, meg aztán kiszalasztották a szónokló prókátorokat, azért veszne el a magyar? Tacskók mondhatnak ilyen nem pedig komoly férfiak, akik hazájuk javát igazán óhajtják!

— Apám, ha így beszél, hát itt hagyom! Inkább megint bujdosó leszek!

— Persze! Ilyenek a mai gyerekek! Ahelyett, hogy a nemzetségük megerősítésén fáradoznának, csupa éretlenségűl késznek tönkre tenni ezer év óta fentálló családjukat is. Hát neked nincs kötelezettséget a Kazi név iránt?

Az apa arra a történeti megállapításra célzott, hogy családja a honfoglaló Kazi nemzetségből származott.

Sándor azonban ma nem engedett magával beszélni és pedig annál kevésbé, mert a családi kötelezettségre való utalás eszébe juttatta, hogy a szeretett leánnyal való házaságát a pja hiusította meg. Dacosan felelte:

— Inkább a család veaszen ki, mintsem elveszítse magyarságát!

Az öreg rettentően bosszantotta a felelet. Már tetlegességtől lehetett tartani, mikor az apa túrtörtette magát és azt dörögte érő hangon:

— Sándor! Többet egy szót se halljék! Eredj szobádba! Tedd magadat tisztába, legy!

ha éhes vagy, aztán majd meglátjuk, hogyan leszünk!

Hát ez okos beszéd volt. Sándor szó nélkül elindult szobája felé. De mielőtt elérte volna, még kezet szorított mindenféle néppel. Mert ezalatt végig futamodott megjöttének hirtelen az egész kastélyban és az urodalmi alkalmazottak mind a folyosóra tódultak. Mindenki látni akarta a megért „ifjúrát”. S a meghatott Sándortól csakugy kijutott Rézinek, a kulcsárnénak, a barátságos kézzsoritás, mint a szolgálóknak, kocsisoknak, béreseknak. Az öreg Kazi mindezt látta és irgalmatlanul bosszúntotta. Meg nem állhatta, hogy Palinak mérgesen ne mondja:

— Ez a Sándor a kujtorgás alatt egészen elparlagiasodott!

De még ez nem volt elég. Hanem a kutyák is besompolyogtak az ambitusra amint Sándort meglátták és megint rágráztak váratlanul hazatért ifjú gazdájukra, ki szívesen tűrte a szeretet megnyilatkozásait. Pali azonban hamar megzavarta a barátkozást és a komondorokra kiabált:

— Mars kitél! Mit vihogtok itt? Jóravaló kutya nem ugrál, hanem a tolvajokra vigyáz!

Persze az ebek hamar megértették a beszédet, annál is inkább, mert Pali nem fukarkodott a figyelmeztetést rugásokkal kísérvén.

Sándor végre az alattvalók seregén keresztül szobájába tért. De elfelejtkezett az evésről is meg a ruha váltásról is, mert az ágy látására úgy elnyomta a fáradtság, hogy önkénytelenül ledült rá, és rögtön elaludt ruhástól.

És aludt egy huzomban hosszónégy órát. A hónapokig tartó rendetlen élet, a sok járás, a bújdosás tulságosan kifárasztotta még az olyan fiatal, erős testet is, milyen Sándoré volt.

Igy történt, hogy az apa meg a fiu csak harmadnap este vacsoránál találkoztak újra.

Barátságosan ettek és beszélgettek egymással. Sándor nem volt annyira ingerült, mert kinyugodta magát. Az apa pedig föltette magában, hogy egyelőre nem ingerli a soká távoljárt fiut.

Csakhogy egyik sem számolt a lobbánékony Kazi vérrel.

Az apa azt kérdezte: Merre jártál ilyen sokáig? Hiszen már régen haza kellett volna érkezned?

Sándor jókedvűen felelt: — A szökevények nem igen kereshetik az egyenes utat.

— Hát szökevény vagy? Egy Kazi legyen szökevény!

Sándor kissé gunyosan mosolygott, miközben válaszolt:

— De még mennyire szökevény! Gyönyörűen keresztül szöktem a dicsőséges osztrák seregben. Különböznék azok csupán azt nézik, hogy kutya magyar-e valaki, és nem kérdezzetik, hogy miféle családból való.

Az öreg a fogát szivta a családjának szemibe vevése és az osztrák hadsereg gunyolása emiatt. Azonban türtőztette magát, és azt kérdezte:

— Hogyan menekültél meg?

Sándor belefogott, hogy elmesélje sorsát:

— Hát úgy volt, hogy az osztrák kimutatta nagy vitézségét, mihelyt leraktuk a fegyvert az orosz előtt. Behajtott bennünket Aradra s ott börtönbe zárt. Mivel pedig az óriási várbörtön helyisége kevésnek bizonyult, tehát minden más épületet is felhasználta erre a célra. Engem a zsidó templomba zártak egész csapat honvéddel. Annyian voltunk, hogy éjjelenként szinte egymás hátán fekdűtünk. Amíg ott volt az orosz sereg, addig elég emberségesen bánt velünk az osztrák, mink tisztak, a kardunkat is megtarthattuk. Hanem azért amit lehetett elvették tőlünk. Különösen a pénzt és drágaságot.

— Ez nem igaz! kiáltott az öreg Kazi. Sándornak megint gunyos mosoly jelent meg az arcán:

Annyira igaz, hogy én tölem még a kardot is már előbb elvették, mielőtt az orosz elhagyta. Tudniillik mindjárt az első este egy csomó tiszti végig vizsgált bennünket a zsinagógában. Az én kardomat kezébe vette, és

nem adta többé vissza. Valószínűleg szakértő volt, és megismerte, hogy a kard finom művi, igazi damaskusi acél.

Az öreg Kazi mérgesen sziszegte:

— Sz-sz! Azt a drága fringiót! Azt a családi kincset! Aztán nem tudod, hogy ki volt az a gazember?

— Hogyan tudnám? Hiszen a „szent szövetség” minden tisztje harácsolta a foglyok vagyonát! Aztán a dzsidás talán jót is tett velem, mert a bujdosás alatt úgy is belepte volna a rozsdá a fölséges acélt! humorizált Sándor.

Az apa mérgesen vágott vissza. A harácsolókat vette védelmébe:

— Akármit beszélsz, azért mégis derék legények voltak azok!

Sándornak már a nyelvén volt a csipős felelet, de észre tért. Kissé gunyosan mosolygott, s aztán tovább mesélt:

— A zsinagógában összehusult honvédek között valami Nagy János nevű őrmester volt egyik fogoly társam. Bizonyosan ismeri őt édes apám is.

— Honnan ismerném?

— Nagynak apja takács volt Gebárton, s özvegyen maradt édes anyja papnak szánta egyetlen fiát, ki azonban honvéd lett.

A szomszédos Gebárt is Kazi birtok volt. Azért Kazi Péter kissé csodálkozva felelte:

— Gebárton való lenne? Hiszen ott nincsen Nagy nevű család?

— Igaza van apám; Mert a fiatalember a Nagy nevet akkor vette föl, amikor honvéd lett. Az anyja családi nevét.

— Tudom már. A Rimmer gyerek az!

No, egymáshoz illtet az ur meg a szolgál!

Tudniillik Gebárt falu Sándor anyjának, Kazi Péter második feleségének öröksége volt s annak halála után az apa a falut Sándor birtokába bocsájtotta.

Sándor most már összevonta szemöldökét, mert megint bosszankodott. — De sikerült mégis visszafojtani mérgét, és mialatt beszélte élete sorsát, gondja volt rá, hogy viszonozza az apai gunyt:

— Aradon igen rossz hír keringett a szent szövetség osztrák seregéről, s azért nem remélünk semmi jót sem. Úgy vizagztalgattuk egymást, ahogyan tudtuk a végtelenségig napokon és éjjeleken keresztül, mi alatt ott fet-rengtünk a templomban. Néhányan nem tudtak mást csinálni, mint cifrákat káromkodtak. Nagy János pedig mindenféle módon igyekezett engem szórakoztatni, bár addig nem tettem semmi érdemet erre. Olyan magas gondolatai voltak az eseményekről, milyenek egyáltalán nem találhatók közönséges embereknel.

— Enyje, mondj egyet azokból a nagy gondolatokból!

— Hát például azt mondta, hogy a veszni induló népek meg a veszendő családok biztos ismerető jele, hogy végső pusztulás esetén is veszekednek egymással. Testvér a testvérral, apa a fiával.

— Téged hát szép utra vitt az a takács gyerek! szölt az apa, ki nem akarta mutatni, hogy megértette a célzást.

— Bizony szépre! Tudniillik a menekülés útjára. Talán sohasem érek haza, ha ő nem vezet.

— Halljuk hát a híres dolgot!

— Több napot töltöttünk már a zsinagógában, mikor Nagy Jánosnak levelet adott át az egyik porkoláb. Nevezetes levél volt az. Valami Nagi nevű magasrangú orosz tiszt írta, s éppen ezért nem tévedett el, miként ez napi renden volt. Respektálták a muszka szövetség-

gest. A levélben körülbelül ez volt írva német nyelven: „Már régen tudomásom van róla, hogy Magyarországon rokonaim vannak. Szeretném őket megtalálni. Tehát a nagy nevezetű urat kérem szíveskedjék hozzám jönni, esetleg másik embert is magával hozni, akinek Nagy a neve. Gondoskodtam arról, hogy levelem fölmutatása mellett akadály nélkül hozzám bocsássák.”

— Bizonyosan család volt! szölt közbe az apa.

— Dehogyan volt az! Hisz az orosz tisztek? mindig kimutatták irántunk rokonszenvüket, s amennyire lehetett, segítettek rajtunk. Éppen ezért a levél gondolkodóba ejtette Nagy Jánost.

— A Rimmer gyerek persze valami nagyot gondolt ki?

— Eltalálta édes apám! Sokkal nagyobb talált ki, mintsem hinné az ember. Olyan éles annak az esze, mint borotva! Hozzám jött, és azt sugta: „Ebben a levélben felhozott rokonság alighanem mese. — Lehet, hogy az a muszka tiszt csakis azért írta a levelet, hogy módot nyújtson a szökésre. Százados ur, (mert azt talán tudja édes apám, hogy százados voltam), mondok valamit: tartson velem! Menjünk haza! Ezzel a cédulával kimehetünk a várkapun!”

— Bolond egy gondolat, — mondja az öreg.

— Hát én nem találtam olyan bolondnak. Igaz, hogy nem is gondolkoztam sokat rajta. Nem volt vesztelnivaló, tehát elfogadtam az ajánlatát. Rögtön jelentkeztünk a felügyeletet teljesítő altisztek egyikénél, ki minden vonakodás nélkül kieresztett a templomból.

— Hogyan lehetett ez? Hiszen tudták, hogy a te neved nem Nagy, hanem Kazi. Vagy talán te is eldobtad a régi becsületes nevedet? kérdezte az apa és felindultság érzett ki hangjából.

Sándor mosolyogva felelt:

— Dehogyan dobtam el, nem volt ahhoz elég előrelátásom. Tudták, hogy ki vagyok. Csakhogy az altisztnak azt mondta Nagy János, hogy anyai ágon én is Nagy vagyok. Szépen kimentünk a templomból és abeyett, hogy azt a derék orosz tisztet fölkerestük volna, egyenest kivonultunk a várból. Kint a városban kívül levő osztrák csapaton is sikerült találni, mert föl se tűnt az öntudatosan lépkező két alak.

— Gyöngye ellenőrzés lehetett! szölt az öreg ur.

— Nem éppen az volt a szerencsénk. Hanem mind a városban, mind a városban kívül annyi katona hemzsegett, orosz, osztrák, sőt az odahajtott honvéd seregből is, hogy senki se jutott észébe kérdőre vonni bennünket. Mikor a muszka csapatok mellett messze kint jártuk, akkor sokan ránk kiabáltak: „Igye Venger! Igye magyar!” Sőt ujjakkal is mutogattak a mezőség felé, hogy jobban megértsük mit kiáltanak. Azt: „Szökjél magyar!”

— Furcsa eljárás az ellenségétől, jegyezte meg az apa.

— Mink annyira nem találtuk furcsának, hogy elfogadtuk az utmutatást. „Menetelés” közben egyszerre azt mondta Nagy János: „Erre százados uram!” Mire elfordultunk oldalvást s hamarjában bent voltunk a kukoricásban. Dabig még mentünk, aztán lefekedtünk pihenni. Mikor beesteledt, akkor felkeltünk és tovább indultunk. Egész éjjel mentünk.

— Hihetetlen vakmerőség!

— Belőlünk már kiveszett a vakmerőségnek és a lehetetlenségnek fogalma. Hanem

EISINGER divatáruház, Deák-tér.

A nagyérdemű közönségnek tudomására hozom, hogy több csoportból álló karácsonyi s ujévi ajándéku szolgáló cikkeket

u. m.: ruhakelmék, selymek, barchetok, vásznak, kanavász, delain, karton és más e szakmába vágó dolgokat mélyen lezállított árban rendelkezésre bocsátom. :: Férfiöltönyaszöveteket, női föltöket minden elfogadható árért ki-árusítom. Ugyanitt egy tanácsot felvettük.

a vállalkozásunkban szerencsések voltunk. Már másnap találkoztunk a mezőn egy ismerőssel, a Talát Jóskaival, aki Nagy János szavadában volt honvéd. Persze megörültünk egymásnak.

— Ki az a furcsa nevű ember?

— Erre bajos helyes választ adni, mert ő maga sem tudta megmondani kicsoda. Tudniillik talált gyerek volt s ezért adták neki a Talát nevet, Szüleit nem ismerte, vagyona nem volt. És mégis fegyvert fogott a haza védelmére.

— Olyan sehonnaitól mit várhat az ember?

— Bizony teljesen sehonnai volt annyira, hogy ő maga is azt mondta: „Csupán annyi maradt rám a szülem után, amennyit megemlített a gulyás gazda, mikor egyszer megvert. Azt mondta: Téged is fölakasztanak, mint az apádat!”

— Micsoda rettenetes társaságba keveredtél. Hüledezett az apa.

— Cseppet sem volt rettenetes. Sőt inkább igazán derek emberek voltak mind a ketten. Nagy János megszabadott a fogságból s talán a kivégzéstől is. Talát Jóska pedig az ellátásomról gondoskodott az egész bujdosás alatt. Lehet, hogy nélküle éhen pusztultam volna el.

— Szépeket tanulhattál tőlük.

— Ugyvan! Tőlük tanultam, hogy életünket is fel kell áldoznunk szükség esetén egymásért s tanultam mindenféle praktikus dolgot is, minőt nem tanítottak a Tereziánumban.

Az öreg nagyon büszke volt arra, hogy fiát a Tereziánumban neveltette s dühösen kiáltotta:

— De már elég legyen a parlagiaskodásból!

Sándor pedig csak azért is tovább időzött a tárgynál:

— Nem tehettek róla édes apám, ha úgy van, ahogy mondtam! Mert az a tanulatlan Talát Jóska sok mindenre megtanított engem. Megtanított a mérges gombát hogyan lehet fölismerni. Megtanított, hogyan kell kint az erdőn megsütni az ehető gombát. Megtanultam tőle, hogy a bükk-makk milyen pompás eledel. Megtanított, hogy nem a kigyó meg a vadkan a veszedelmes állat, hanem az ember. Megtanultam, hogyan kell elhozni ha éhesek vagyunk az őlból a baromfiakat, anélkül, hogy észrevegység.

Az ingerkedés az apánál ellenkező hatást eredményezett. Nem mérgeződött. Inkább ő is csufolkodni kezdett:

— Te Sándor, intőzatosan elromlottál!

Aztán milyen gyönyörű tudományokra tettél szert! Hát a tanító mestereidet hová tetted?

Mintha csak erre a kérdésre várt volna Sándor. Még jobban megfelelt rá, mint egyébre:

— Nem hagytam el őket, hanem idehoztam a faluba! Nagy János ugyan átment Gebártra az anyjához, de majd meglátogat. Talát Jóska pedig egyik jobbágyunknál szállásoltam el. Azt hiszem, eddig ők is kipihenték ma-

gukat. Mindjárt megyek értük, mert be akarom őket mutatni édes apámnak. Megígértem nekik, hogy mindkettőt édes apám alkalmazni fogja valamelyik birtokunkon.

— Micsoda? En hozzám a lábukat se merjék betenni! — horkant föl az öreg.

— Hát az én szavam semmi? Aztán az életemet mentették meg, ezért pedig Kazi Sándor nem fog adós maradni!

— Az a te gondod! Persze azt a takács gyereket legalább is tisztartónak kellene megtennem?

Sándor akaratlanul felkacagott:

— Gimnáziumot végzett s így képes volna betölteni a tisztartói hivatalt, Csakhogy ha igazán megjutalmazni akarjuk, akkor még a tisztartónál is nagyobb urnak kell megtennünk.

Az öreg megütödvé nézett fiára, s azt kérdezte:

— Elment az eszed Sándor?

— Dehogyan ment el! Hanem úgy van a dolog, én uri módot ígértem Nagynak egész életére. Már pedig ő azt tartja, hogy okos ember nem dolgozik. Tehát a tisztartóság sem lesz neki alkalmas, mert munkával jár. Nagy-eszü ember az!

Erre már az öreg Kazi is hahótában tört ki:

— Haha, ilyent még nem hallottam! E szerint a takács gyerek nagyobb ur lenne, mint a kamarás Kazi!

Sándor komolyan válaszolta:

— Meg is érdemelné. Igazi bölcs az az ember!

Az öreg fordított a köpönyegen, ő is tréfálni kezd. Nem akarta mutatni, hogy boszankodik:

— Ugyancsak jól ismered a pajtásaidat!

Azt várta az öreg, hogy Sándor tiltakozni fog a pajtás cím ellen. Csalódott. Sándor nem tagadta a barátságot:

— Jobban ismerem őket, mint édes apám gondolja! Hiszen heteken keresztül fetrengtünk erdőben, árokban, bokor mellett, vagy széna boglya tövében, és mesélgettük életünk sorsát. Meg kellett őket szeretnem, s ők is barátságukra méltattak.

— Micsoda közönséges gondolkozásu ember lett belőled, Sándor! Nem ismerem a véremre benned!

— Mert édes apámnál a vagyon minden, engem pedig az élet megtanított, hogy az ember a lényeges, nem a gazdagság!

Az öreg megpróbált csufolkodni:

— Mondhatom, szépeket tanultál az életben! Hát a másik pajtásodnak, a Talát Jóska-nak, adjam oda valamelyik uradalmat? Meg-elégszik-e vele, mit gondolsz?

Sándor megint elnevette magát:

— Ezt sem találtam el édes apám! Talát Jóska-nak nem kell semmi. Megél ő a jég hátán is! Én azonban szeretném, ha állandóan közelembbe lenne, s azért kértem, hogy fogadjon el tőlünk valami alkalmaztatást. Neki is jobb lesz, ha emberek között élhet és nem szükséges kóborolnia. Bojtár lehet egyik gulyásunk mellett.

— No ez legalább elég szerény. Hanem azért nem adok ennek se helyet. Vidd pokolba kedves barátaidat. Az én kenyeremet nem eszik a rebellis kutyák!

Sándort elfutotta a méreg Fölugrott a székéről s azt kiáltotta:

— Hát én is megyek a pokolba barátaimmal együtt! Isten áldja meg apám! Igaza volt Klári apjának: „Pizkos fősvény népek a Kaziak!”

Ezzel a rettenetes sértéssel másodizben illette atyját Sándor. Ezelőtt két évvel ugyan emiatt ment külön az apa és a fiu.

Tudniillik házasságot ígért Sándor Kapitány Klárának, ki ősi családból való volt ugyan, de szegény. Sándor szerint azonban a gyönyörű leány kisujja is többet ért mint kilenc dominium. Kazi Péter éktelen haragra gerjedt s ahelyett, hogy beleegyezett volna fia házasságába, gondoskodott miképpen teljesen megsemmisüljön a térv és ne játszhassák ki úgy, hogy kivárják az ő halálát. Büszkeségében sértette meg a Kapitány családot. Azt izente Klára apjának:

„Koldus tarisznyáját ne reményelje megtölteni Kazi vagyonból, mert leánya hiába fut olyan szekér után, mely nem veszi föl! Mire Klárát hamarjában máshoz adták férjhez s Klára apja ezt izente vissza: „A Kapitány család mindig külömb nemzetség, mint a Kazi. Csakhogy a Kapitány család szegény és tisztá, mert nem akadt közöttük olyan fősvény pizkos kutya, mint Kazi Péter amilyen.”

A sértés talált. Kazi Péter akkoriban behívatta fiát és azt mondta:

— Tudod mit izent Klára apja, az a koldus, nekünk, Kaziaknak?

Sándor rettenetesen haragos volt, miért a Klárát máshoz kényszerítették. Már az életének sem volt nagy becsé többé. Csöndesen bölintott s azt felelte!

— Tudom. Már a verebek is csiripelik.

Az apa félremagyarázta a nyugodtságot.

— No, annál jobb, ha már hallottad. Legalább nem kell külön figyelmeztetés, hogy boszut vegyünk érte a Kapitány családon!

Sándor szeliden felelte:

— Miért? Hiszen igazat mondtak!

Hát ilyent még nem vágtak Kazi Péternek szemtől szembe. A váratlan támadásra olyan vad harag fogta el, hogy fuldokolni kezdett és ajtót mutatott egyetlen fiának, mert szólni nem volt képes.

Sándor sem szőtt egyebet semmit, hanem kivonult az apai hajlékból és anyja falujába, Gehárta huzódott.

Es nem találtak azután sokáig, mert Sándor elment honvédnek, anélkül, hogy apjának bejelentette volna.

A hosszas távollét és az országos baj enyhítette mindkettejüknél a haragot. S mikor a fiu hazatért a bujdosásból, őszinte szeretettel ölelték át egymást az apa meg a fia.

Azomban a régi nehezteles a legkisebb okra megint kitört. A büszke Kazi vér miatt nem lehetett igazi benső szeretet az apa és a fiu között.

Sándor a másodszori sértés után azonnal kiment a szobából, amit nagyon helyesen tett, mert az öreg Kazi kész lett volna bántalmazni fiát, ha el nem vonul. S ki tudja, miféle dráma lett volna a dologból.

A fiu nem kereste föl szobáját sem, hanem egyenest az udvarra lépett és egyet füttyentett. A jelle hozzá loholtak a komondorok. Csupán annyit szolt nekik:

— Subri, te velem jössz!

Aztán kilépett a kapun. Kint sötét volt már, de azért észrevette, hogy valamennyi kutya követi. Rájuk szolt:

— Mondtam már, hogy Subri jön velem! Hárman takarodjatok vissza!

Kis váratra utána tette:

— Ki őrizné a méltóságos ur kamarás kulcsát, ha ti is eljöttétek?

A három komondor vissza sompolygott. Sándor pedig neki vágott a sötétségnek, de még hallani lehetett, hogyan okolja meg csellekedtet a kísérője előtt:

— Subri! nekünk jó lesz odébb állani, mert mindkettejüknek vezetett hírnök van!

(A „Gulyás” című képregényből.)

A Fótéren Neu és Klein cég mellett levő

női confectio üzlet megszűnik

Gyári áron lesznek kiárusítva

a raktáron levő összes női színes és fekete kabátok, valamint leányka és gyermek kabátok, baák, muffok, blúzok és pongyolák, bundák,

rövid és hosszú silskin plüsch kabátok.